

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 846/2016-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ľudmilou Raffáčovou, advokátska kancelária, Nerudova 6, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 91/2003 po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 237/09 z 23. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 91/2003 po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 237/09 z 23. septembra 2009 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 846/2016-20 z 13. decembra 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 91/2003 (ďalej aj „namietané konanie“) po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 237/09 z 23. septembra 2009.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 91/2003 v procesnom postavení žalovaného. Konanie bolo začaté postúpením veci zo Správy katastra Bardejov, a to z dôvodu príslušnosti okresného súdu na prerokovanie a rozhodnutie v merite veci.

Ústavný súd už nálezom sp. zn. II. ÚS 237/09 z 23. septembra 2009 vyslovil, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 91/2003 porušené bolo.

Keďže namietané konanie nebolo skončené ani v roku 2016, sťažovateľ opätovne podal (17. augusta 2016) ústavnému súdu sťažnosť pre porušovanie jeho základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote okresným súdom.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1) Vyslovuje, že základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj jeho právo na prerokovanie súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, postupom Okresného súdu Bardejov, v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/91/2003, v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II ÚS 237/09 porušené bolo.

2) Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bardejov, aby vo veci 5C/91/2003 konal bez zbytočných prietáhov.

3) Ústavný súd Slovenskej republiky, aby priznáva primerané finančné zadosťučinenie [REDAKOVANÉ] vo výške 4.000,- Eur (slovom štyritisíc Eur) podľa čl. 127 Ústavy SR, nakoľko ochrana práv nebola a nie je ďalej účinná v súlade s ust. článkom 17 Civilného sporového poriadku.

4) Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva odmenu právneho zastupovania JUDr. Ludmile Raffáčovej, advokátke, so sídlom Mäsiarska 4, 040 01 Košice... vo výške 303,16 Eur...“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrila za okresný súd jeho predsedníčka listom č. 1 SprO 343/2017 zo 6. marca 2017. Právna zástupkyňa sťažovateľa zaujala k stanovisku predsedníčky okresného súdu stanovisko listom doručeným ústavnému súdu 20. marca 2017.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení v podstatnom konštatovala, že „k správaniu sa sťažovateľa:

Na pojednávaní dňa 04.01.2012, na ktorom súd zabezpečil účasť znalca Ing. Forinta, sám sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedol, že navrhujú pojednávanie odročiť za účelom dosiahnutia mimosúdnej dohody. Súd pojednávanie odročil na deň: 22.03.2012, pričom faxovým podaním zástupkyňa žalovaných (aj sťažovateľa) navrhla toto pojednávanie odročiť z dôvodu prebiehajúceho rokovania účastníkov konania, predmetom ktorého mala byť mimosúdna dohoda. Súd pojednávanie odročil na deň:

08.06.2012 a dňa 24.05.2012 zástupca žalobcov súdu písomne oznámil, že geodet [REDAKOVANÉ] vykonal meranie a vytýčil spornú hranicu; po vytýčení ktorej bol na znak súhlasu podpísaný protokol o meraní sporovými stranami a ich právnymi zástupcami. Po odchode geodeta a právnych zástupcov žalovaný [REDAKOVANÉ] (sťažovateľ) napriek prísľubu a písomnému potvrdeniu, že vytýčenú hranicu plne akceptuje, vytrhal kolíky na časti hranice za oplotením. K uzavretiu avizovaného zmieru teda nedošlo. Napriek tomu zástupkyňa žalovaných (aj sťažovateľa) požiadala písomne súd dňa 05.06.2012 o odročenie pojednávania z dôvodu, že bude geodetom vykonané šetrenie archívnymi ako aj kartografickými podkladmi k nehnuteľnostiam, ktorých sa spor týka. Súd dňa 08.06.2012 odročil pojednávanie na deň: 19.09.2012. Sťažovateľ sám prispel svojim správaním k zbytočnému oddialeniu rozhodnutia vo veci, keď najskôr zavádzal súd, že sa chce dohodnúť so žalobcami. K tomu je potrebné uviesť, že predmet sporu je tak nízkej hodnoty, v porovnaní s dĺžkou času, ktorý trvá a nákladmi účastníkov s tým spojenými, s prihliadnutím na nepriateľské vzťahy medzi účastníkmi, ktoré dosiahli veľmi negatívne hodnoty, že bol súd prioritne naklonený mimosúdnej dohode alebo zmieru medzi účastníkmi, čo by vyriešilo nielen tento spor, ale najmä vzťahy medzi nimi a vytváral k tomu niekoľko rokov podmienky, prispôboval tomu svoje procesné úkony a odročoval pojednávanie len preto, aby napravil, alebo aspoň zlepšil narušené vzťahy medzi účastníkmi konania. Účastník, ktorý takto sťažoval postup súdu v konaní, sa nemôže domáhať finančného zadosťučinenia v súvislosti s prietiahmi. Vo veci totiž následne ustanovený znalec [REDAKOVANÉ] zomrel a bolo potrebné dokončiť znalecké dokazovanie ustanovením nového znalca. V prípade, ak by sťažovateľ nekonal v rozpore s vyššie uvedenými zásadami, jednoznačne by rozhodnutie súdu bolo vydané skôr, keďže súd by mal podklady pre svoje rozhodnutie oveľa skôr.

... k iným aspektom:

Vo veci sa od roku 2009 menil niekoľkokrát okruh účastníkov. Pôvodne žalovaná v 3. rade [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ] zomrela dňa 20.11.2010. Žalobcovia navrhli, aby súd nekonal s dedičmi po nej, ktorí nie sú doteraz žalovaní a vzali žalobu voči žalovaným v 5. a 6. rade späť. Zároveň dňa 21.06.2011 navrhli, aby na miesto žalovanej v 2. rade vstúpil žalovaný [REDAKOVANÉ]. Na pojednávaní dňa 18.12.2012 vzali žalobcovia žalobu voči žalovaným v 3. a 4. rade späť. Navyše v priebehu konania zomrel znalec [REDAKOVANÉ],

ktorý vypracoval znalecký posudok, avšak nedokázal vytýčiť hranicu medzi spornými parcelami, pretože sťažovateľ vytrhal znalcom zasadené kolíky. Následne bolo potrebné pribrať do konania iného znalca, ktorý sa musel najskôr s vecou oboznámiť a potom dokončiť znalecký úkon. To všetko sú okolnosti, ktoré nastali objektívne, ktoré súd nemohol ovplyvniť a ktoré mali vplyv na dĺžku konania.

Spis bol na Krajskom súde v Prešove v období od 02.10.2014 do 22.07.2015.

... k dôvodom sťažovateľa, uvádzaným v samotnej ústavnej sťažnosti:

A. Sťažovateľ namieta neprimeranosť doby rozhodovania súdov, avšak nie je možné dobu rozhodovania posudzovať od začatia konania, pretože o obdobiach pred rokom 2009 bolo už ústavným súdom rozhodnuté. Je nepochybne na pováženie, že súd dovtedy ani raz nerozhodol. V tomto prípade pri tejto ústavnej sťažnosti však vystala diametrálne odlišná situácia, súd vo veci už 2-krát rozhodol a v aspekte § 390 Civilného sporového poriadku je toto rozhodnutie prvostupňového súdu už definitívne.

B. Sťažovateľ tvrdí, že sa obrátil sťažnosťou na predsedníčku Okresného súdu Bardejov a po jej odpovedi nemal inú možnosť, ako sa obrátiť na ústavný súd. K tomu je potrebné uviesť, že tento postup sťažovateľa je účelový. Po sťažnosti zákonný sudca vo veci plynulé vykonával úkony smerujúce k rozhodnutiu a konal bezprietahovo. Preto už takáto samotná sťažnosť predsedníčke súdu prispela k odstráneniu neistoty a subjektívne pociťovaných prietahov u sťažovateľa. Zo strany súdu boli úkony vo veci vykonávané takmer každý mesiac a viedli k druhému rozhodnutiu súdu vo veci. Takouto sťažnosťou bola teda náprava zjednaná a na základe takejto sťažnosti súd konal vo veci takmer neustále. Celkový postup súdu v konaní od roku 2009 pôsobí kompaktné a ucelené s ohľadom na skutkovú a právnu zložitú tejto právnej veci, vo veci bolo dvakrát rozhodnuté. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ svojím správaním sťažoval postup súdu a sám tak významne prispel k oddialeniu rozhodnutia vo veci.

Ako okolnosť hodnú osobitného zreteľa je nevyhnutné uviesť opakované personálne zmeny a s tým súvisiace enormné pracovné zaťaženie konajúcich zákonných sudcov. Poukazujem na to, že Okresný súd Bardejov bol a je dlhodobo ovplyvňovaný veľkou fluktuáciou sudcov (začala v roku 2005 a pokračovala naposledy odchodom z výkonu dvoch sudcov v roku 2016) a s tým spojenou častou personálnou zmenou, keď len v období posledných 7 rokov z výkonu odišlo 11 sudcov (starobný dôchodok, prerušenie výkonu

funkcie sudcu, vzdanie sa funkcie sudcu, preloženie na iný súd vrátane na súd vyššieho stupňa, nástup na materskú dovolenku), avšak na Okresný súd Bardejov prišlo do výkonu len 6 sudcov) a takto sa nevybavené veci po odchodných sudcoch neustále prerozdeľovali medzi sudcov vo výkone, ktorým sa tým navyšovali počty nevybavených vecí (vrátane [REDACTED]), pričom sa im neustále navyšoval aj nový nápad. Nemožno opomenúť aj to, že v danom prípade ide o skutkovo zložitejšiu a náročnejšiu vec a poznamenávam, že súd úkony vo veci nevykonáva iba nariadením pojednávania a samotným pojednávaním, ale tiež inou činnosťou, napr. zhromažďovaním dôkazov, študovaním spisového materiálu a pod. Okrem toho celková dĺžka konania bola ovplyvnená aj správaním strán konania, napr. ktorí sa ospravedlňovali z účasti na nariadenom pojednávaní a z toho dôvodu boli pojednávania opakovane odročované ako aj skôr uvedeným postupom samotného sťažovateľa.

S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti mám za to, že právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezů ústavného súdu spisová značka II. US 237/2009 z 23. septembra 2009 nebolo porušené, nemá právo na finančné zadostučinenie a ani na náhradu trov právneho zastúpenia v súvislosti s konaním vedeným na ústavnom súde pod spisovou značkou III. ÚS 846/2016.“.

Právna zástupkyňa sťažovateľa zaujala k stanovisku predsedníčky okresného súdu stanovisko listom doručeným ústavnému súdu 20. marca 2017, v ktorom v podstatnom uviedla, že „Z vyjadrenia nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybníť názor sťažovateľa obsiahnutý v ústavnej sťažnosti, že dĺžka konania vo veci vedenej Okresným súdom Bardejov, sp. zn. 9C/91/2003 je neprimeraná. Okresný súd Bardejov k správaniu sťažovateľa sa venoval iba časovému obdobiu od 04.01.2012 do 19.09.2012, na ktorý deň súd odročil pojednávanie dňa 08.06.2012. K uvedenej časti súd obviňuje sťažovateľa, že zavádzal súd, že sa chce dohodnúť so žalobcami. Uvedená informácia je mylná, tendenčná a nepravdivá. V čase od januára 2012 medzi účastníkmi skutočne prebiehali jednaná, z výsledkov ktorých bolo možné usudzovať na to, že vzťahy medzi sporovými stranami sa urovnávajú. Strany sporu sa dohodli, že na mieste samom vytyčia hranicu za pomoci geodeta, pričom po tom ako počasie geodetické meranie umožnilo dňa

16.05.2012 bolo geodetom vykonané vytyčenie hranice medzi pozemkami žalobcov a žalovaných.

Sťažovateľ v žiadnom prípade nechcel a nemienil zavádzať súd. Pri porovnaní grafickej časti vyučovacieho náčrtu a stavu v prírode, geodet vykonal meranie však bolo zistené, že tento geodet bol pred meraním ovplyvnený žalobcami a vytyčenie hranice vykonal v súlade s ich súkromným dojednaním. Chceme tiež poukázať na to, že Okresný súd Bardejov pripisuje udalostiam z roku 2012 takú vážnosť ako keby snaha o mimosúdne zjednanie ovplyvňovala nekonanie súdu pred a po tomto období, keďže Ústavný súd o sťažnosti sťažovateľa v poradí prvej rozhodol Nálezom zo dňa 23.09.2009 pod sp. zn. II ÚS 237/09.

V časti, v ktorej sa okresný súd vyjadruje k iným aspektom veci sťažovateľ poukazuje na to, že [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], žalovaná v 3. rade v čase svojej smrti už dávno nemala byť účastníčkou konania, pretože jej nesvedčila pasívna vecná legitímácia. Jej smrť nemohla byť prekážkou konania. Táto účastníčka sa nezúčastňovala súdnych konaní, vo veci nepodávala ani písomné stanoviská. Čo sa týka smrti [REDAKOVANÉ], súdneho znalca, výsledky jeho práce boli zachytené v písomnej podobe a mohli byť prevzaté iným znalcom bez meškania.

K dôvodom sťažovateľa uvádzaných v samotnej ústavnej sťažnosti Okresný súd sám uznal, že je nepochybne na pováženie ak súd od roku 2009 ani raz nerozhodol, čím nepochybne uznal opodstatnenosť sťažovateľovej sťažnosti. V časti B, ak sa súd ohradzuje, že po podaní sťažnosti súd konal bezprieťahovo, je toto konštatovanie irelevantné vzhľadom na to, že prieťahy v konaní už trvali viac ako sedem rokov.

Okresný súd Bardejov vyhodnocuje ako okolnosť hodnú osobitného zreteľa opakované personálne zmeny, k čomu sťažovateľ uvádza, že personálne zmeny v súdnictve a s tým spojené prieťahy nemôžu ísť na ťarchu účastníka konania. Sťažovateľ má za to, že sťažnosť bola podaná dôvodne a na podanej sťažnosti trvá.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Prerokovanie na ústnom pojednávaní –

vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou namietaného porušenia práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu boli porušené označené práva (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti a z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 191/2003 ústavný súd zistil tento stav konania:

- 18. júna 2009 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie novému zákonnému sudcovi;
- 17. septembra 2009 bolo nariadené pojednávanie zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu;
- 12. januára 2010 bolo nariadené pojednávanie zrušené z dôvodu ospravedlnenia sa žalovaných v 1. a 2 rade a bol nariadený nový termín pojednávania na 22. február 2010;
- 22. februára 2010 bol na pojednávaní vznesený návrh na kontrolné znalecké dokazovanie vo veci, v dôsledku čoho bolo pojednávanie odročené na neurčito a uznesením bol do konania pribratý znalec [REDACTED];
- 23. júla 2010 požiadal okresným súdom ustanovený znalec [REDACTED] o zmenu ustanoveného znalca z dôvodu neschopnosti vypracovať znalecký posudok v lehote kratšej než osem mesiacov, v dôsledku čoho bol do konania pribratý ďalší znalec [REDACTED];
- 22. septembra 2010 požiadal znalec [REDACTED] o zmenu a ustanovenie iného znalca;
- 29. októbra 2010 okresný súd uznesením pribral do konania ďalšieho znalca [REDACTED], ktorý v mesiaci január 2011 vypracoval znalecký posudok vo veci;
- 20. novembra 2010 zomrela žalovaná v 3. rade a okresný súd oznámil túto skutočnosť zástupcovi žalobcov;

- 17. februára 2011 okresný súd uznesením rozhodol o znalečnom, voči ktorému podali žalobcovia v 1. a 2. rade odvolanie;

- 5. apríla 2011 bolo okresnému súdu doručené písomné žalovaných v 1. a 2. rade k znaleckému posudku;

- 21. júna 2011 okresnému súdu bol doručený písomný návrh žalobcov, ktorým vzali žalobu voči dedičom po žalovanej v 3. rade späť a voči nim žiadali konanie zastaviť. Zároveň navrhli zmenu účastníkov konania na strane žalovaných, a to z doteraz žalovanej v 2. rade na [REDAKOVANÉ]. Tomuto návrhu okresný súd uznesením z 11. júla 2011 vyhovel. Okresný súd následne po právoplatnosti uznesenia 10. augusta 2011 doručoval už novému účastníkovi konania [REDAKOVANÉ] žalobu, prílohy žaloby a príslušné poučenia;

- 17. októbra 2011 okresný súd nariadil termín pojednávania na 4. január 2012;

- 4. januára 2012 účastníci konania na pojednávaní zhodne navrhli mimosúdne riešenie predmetného sporu, v dôsledku čoho ani nežiadali o vypočutie znalca. Okresný súd z dôvodu mimosúdneho riešenia sporu odročil pojednávanie na 22. marec 2012, a to len pre prípad nedosiahnutia dohody. Následne 22. marca 2012 zástupkyňa žalovaných požiadala o ďalšie odročenie pojednávania z dôvodu, že stále pretrvávajú snahy o mimosúdnu dohodu a zdržanie bolo spôsobené zimou 2012, ako aj práceneschopnosťou zástupkyne žalovaných v 1. a 2. rade, okresný súd preto určil nový termín pojednávania na 8. jún 2012;

- 24. mája 2012 bolo okresnému súdu doručené podanie zástupcu žalobcov, z ktorého vyplynulo, že 16. mája 2012 bolo geodetom vykonané vytýčenie hranice sporného pozemku, po odchode geodeta žalovaný v 1. rade odstránil znalcom uložené kolíky z pozemku, a to napriek ústnemu a písomnému potvrdeniu, že tak neučiní. Pred pojednávaním zástupkyňa žalovaných požiadala o odročenie pojednávania na účely vytyčovania hranice a ďalšieho merania;

- 8. júna 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 19. september 2012;

- 26. júna 2012 okresný súd požiadal Katastrálny úrad v Prešove o predloženie pripojeného spisu č. X 196/1996;

- 19. septembra 2012 účastníci navrhli vypočúť znalca [REDAKOVANÉ] a žalovaného v 2. rade, bol predložený vytyčovací náčrt geodeta;

- 23. októbra 2012 znalec [REDACTED] predložil okresnému súdu odborné vyjadrenie k vytyčovaciemu náčrtu geodeta;

- 16. novembra 2012 sa účastníci nedostavili na pojednávanie okresného súdu, ktoré bolo z uvedeného dôvodu odročené na 18. december 2012;

- 18. decembra 2012 bolo na pojednávaní konanie proti žalovaným v 3. a 4. rade zastavené, okresný súd v zastavujúcej časti náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Zároveň bol vypočutý znalec [REDACTED] a okresný súd odročil pojednávanie na 14. marec 2013, pričom bolo medzi účastníkmi a samosudcom dohodnuté, že dovtedy bude vykonané meranie na mieste samom za účasti sudcu a znalca [REDACTED] s tým, že takéto meranie bude záväzné a ukončí túto právnu vec. Vzhľadom na pretrvávajúce nepriaznivé počasie nebolo možné vykonať príslušné meranie na mieste samom, o čom samosudca upovedomil účastníkov a odročil meranie na mieste samom na 29. apríl 2013 a pojednávanie na 26. jún 2013;

- 23. októbra 2013 zákonný sudca rozhodol vo veci samej rozsudkom, lehota na písomné vyhotovenie rozsudku bola zákonnému sudcovi z dôvodu právnej náročnosti veci predĺžená do 31. januára 2014. Žalobcovia napadali rozsudok opravným prostriedkom, pričom poplatok za odvolanie uhradili 5. marca 2014;

- 9. apríla 2014 bolo vo veci vypracované opravné uznesenie, žalobcovia proti nemu podali odvolanie;

- spis bol následne predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaniach. Odvolací súd uznesením č. k. 12 Co 124/2014-430 z 23. júna 2015 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 27. júla 2015. Spis bol okresnému súdu vrátený 22. júla 2015;

- 12. augusta 2015 okresný súd nariadil termín pojednávania na 24. september 2015, pričom 14. septembra 2015 mu bolo doručené podanie zástupcu žalovaných [REDACTED], zároveň s predložením splnomocnenia na zastupovanie žalovaných v danej veci, ktorý požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie s inou právnou vecou na 24. september 2015, ale inú časovú hodinu, v dôsledku čoho zákonný sudca 16. septembra 2015 nariadil termín pojednávania na 14. október 2015;

- 24. septembra 2015 bolo okresnému súdu písomne oznámené zástupcom žalobcov, že žiadajú termín pojednávania odročiť z dôvodu kolízie pojednávania ich zástupcu v inej veci;

- 2. októbra 2015 bol vo veci nariadený termín pojednávania na 12. november 2015 a zároveň boli obaja zástupcovia účastníkov vyzvaní, aby bezodkladne v lehote 10 dní od doručenia predvolania na pojednávanie oznámili, či majú na daný termín kolíziu s inou právnou vecou, inak na oneskorene podanú žiadosť o odročenie sa z tohto dôvodu nebude prihliadať;

- 12. novembra 2015 okresný súd pojednával vo veci a následne pojednávanie odročil na účely ustanovenia znalca, uznesenie o jeho pribratí bolo písomne vyhotovené 12. januára 2016;

- 13. apríla 2016 zákonný sudca telefonicky kontaktoval znalca na účely oznámenia stavu znaleckého posudku, pričom znalec oznámil, že vo veci bude znalecký posudok vyhotovený do 2 – 3 týždňov;

- 15. apríla 2016 bol nariadený termín pojednávania na 20. jún 2016 v predstihu s tým, že účastníkom bude doručený znalecký posudok následne po termíne pojednávania tak, aby bolo možné v dostatočnom časovom predstihu reagovať na tento posudok, pričom okresný súd týmto konaním zároveň chcel predísť možným kolíziám zástupcov účastníkov s predmetným pojednávaním, čo sa stalo v danom konaní už niekoľkokrát a z akého dôvodu musel byť termín pojednávania preložený;

- 10. júna 2016 znalec [REDAKOVANÉ] predložil okresnému súdu znalecký posudok č. 4/2016;

- 16. júna 2016 bolo okresnému súdu doručené podanie [REDAKOVANÉ], ktorý oznámil, že žalovaných vo veci už nezastupuje;

- 20. júna 2016 bolo okresnému súdu doručené podanie žalobcov spolu s ich žiadosťou o odročenie pojednávania, ktorú okresný súd neakceptoval, pojednávanie uskutočnil a následne ho odročil na 8. august 2016 na účely vypočutia znalca [REDAKOVANÉ];

- 28. júna 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaných, ktoré zaslal zástupcovi žalobcov;

- 29. júna 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalobcov o tom, že súhlasia so znaleckým posudkom, predmetom bola zároveň aj žiadosť, aby znalec predložil overený geometrický plán s vyznačenými lomovými bodmi;
- 18. júla 2016 boli znalcom [REDAKOVANÉ] doručené vyjadrenia žalobcov aj žalovaných;
- 8. augusta 2016 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vypočutý znalec [REDAKOVANÉ], pričom zástupca žalobcov požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu zmeny žaloby v súvislosti so znaleckým posudkom a výsluchom znalca;
- 19. augusta 2016 žalobcovia písomne navrhli zmenu žaloby;
- 31. augusta 2016 okresný súd uznesením pripustil zmenu žaloby a zároveň poučil účastníkov konania/strany podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, keďže vo veci neboli za účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. zastúpení advokátom;
- 5. septembra 2016 okresný súd požiadal znalca [REDAKOVANÉ] o overený geometrický plán;
- 26. septembra 2016 okresný súd na pojednávaní veci ukončil dokazovanie a odročil ho na účely verejného vyhlásenia rozsudku;
- 24. októbra 2016 okresný súd vyhlásil v poradí druhý rozsudok vo veci.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v zmysle ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Judikatúra ústavného súdu sa rovnako ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosti veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že posudzovaná vec nie je právne zložitá, ale vzhľadom na predmet sporu, ktorý sa týka určenia hraníc pozemkov, ju možno zaradiť k skutkovo veľmi náročným. Nie je možné opomenúť potrebu vykonávania znaleckého skúmania, ale aj neústretné postoje účastníkov, sťažovateľa nevynímajúc. Tieto skutočnosti mali svoj dôsledok na predlžovanie konania.

Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil mimoriadnu okolnosť, ktorou bol zásah do znaleckého skúmania, keď sťažovateľ svojvoľne odstránil v prírodnom teréne znalcom vyznačené/určené hranice pozemku, v dôsledku čoho bolo nutné znalecké skúmanie terénnym meraním opakovať a prispôbovať jeho realizáciu aj poveternostným podmienkam. Ďalšou nie nepodstatnou skutočnosťou bolo to, že samotní účastníci konania požiadali o určitý čas na uzavretie mimosúdnej dohody riešenia ich sporu. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje,

že v dôsledku správania sa účastníkov konania vrátane postupu samotného sťažovateľa došlo k tomu, že okresný súd v čase od januára 2012 do júna 2013 nemohol vo veci relevantne konať, toto obdobie ústavný súd výslovne pričíta aj na ťarchu sťažovateľa. Ďalšie takéto obdobie identifikoval ústavný súd v čase od vrátenia spisu z odvolacieho súdu na okresný súd, ku ktorému došlo 22. júla 2015, do 12. novembra 2015, v ktorom okresný súd konať nemohol z dôvodu žiadosti strán o odročenie nariadeného termínu pojednávania. Navyše, na pojednávaní konanom 12. novembra 2015 nastala potreba ďalšieho znaleckého skúmania iniciovaného účastníkmi konania/stranami.

Postup okresného súdu v okolnostiach danej veci (sťažovateľ všeobecne poukazoval na celkovú dĺžku súdneho konania 22 rokov, ako aj na postup okresného súdu po vydaní nálezú ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 237/09 z 23. septembra 2009) ovplyvňuje už citovaný nález, ktorý nadobudol právoplatnosť 11. novembra 2009 a ktorým ústavný súd vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 5 C 91/2003. Z uvedeného vyplýva, že opodstatnenosť sťažovateľom podanej sťažnosti posudzoval ústavný súd odo dňa právoplatnosti nálezú sp. zn. II. ÚS 237/09 z 23. septembra 2009. Je potrebné uviesť, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol determinovaný potrebou znaleckého skúmania a opakovania znaleckého skúmania. Táto potreba sa relevantne odzrkadlila napr. na pojednávaní konanom 12. novembra 2015, po ktorom nasledovalo ďalšie znalecké skúmanie vrátane postupu okresného súdu v roku 2010. V tomto ohľade podľa názoru ústavného súdu okresný súd postupoval plynule a aktívne komunikoval so znalcami vrátane promptnej reakcie okresného súdu na oznámenie znalca o nemožnosti spracovania znaleckého posudku v stanovenej lehote a osobnej účasti zákonného sudcu na znaleckom dokazovaní priamo na mieste samom. Aktívny prístup okresného súdu vzhladol ústavný súd aj pri komunikácii s účastníkmi konania. Tento postup okresného súdu bol navyše zintenzívnený po podaní sťažnosti predsedníčke okresného súdu (list č. Spr. 53/2016 z 3. mája 2016), keď frekvencia jednotlivých úkonov okresného súdu dosiahla mesačné intervaly. Aj pred týmto obdobím postup okresného súdu hodnotí ústavný súd ako plynulý s pravidelnou a plynulou frekvenciou vykonávania jednotlivých procesných úkonov determinovaných procesnou aktivitou samotných účastníkov konania a skutkovým stavom veci vrátane už spomínaného

znaleckého skúmania. Z prehľadu procesných úkonov vyplýva, že okresný súd na pojednávaní konanom 23. októbra 2013 vyhlásil rozsudok č. k. 5 C 91/2003-407, ktorý písomne vyhotovil do 31. januára 2014 (čím tak bol ukončený stav právnej neistoty sťažovateľa vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pozn.), a teda meritórne vo veci rozhodol, toto rozhodnutie následne Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 12 Co 124/2014 z 23. júna 2015 zrušil a spisový materiál doručil 22. júla 2015 okresnému súdu. V tejto súvislosti nie je možné opomenúť skutočnosť, že týmto (prvým) rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 91/2003-407 z 23. októbra 2013 bola žaloba zamietnutá z dôvodu neúplného okruhu účastníkov, a teda nedostatku pasívnej legitimácie na strane žalovaných. Odvolací súd zrušujúcim uznesením vyslovil iný právny názor na okruh účastníkov, pričom týmto názorom je prvostupňový súd viazaný a v jeho intenciách následne opätovne rozhodol, a to v poradí druhým rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 91/2003-531 z 24. októbra 2016, teda krátko po podaní ústavnej sťažnosti.

Ústavný súd teda uzatvára, že v postupe okresného súdu od roku 2010 do času podania ústavnej sťažnosti nezistil žiadny významný prietah, ktorý by bolo možné pričítať na vrub okresnému súdu. Procesné úkony okresného súdu v celom posudzovanom období smerovali k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, čo je hlavným účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (II. ÚS 61/98). Postup okresného súdu sa v tomto období zjavne nevyznačoval obdobiami nečinnosti, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inými slovami, z hľadiska komplexného posúdenia inkriminovaného obdobia napadnutého konania postup okresného súdu nemožno považovať za porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nie nepodstatnou skutočnosťou je aj vydanie v poradí druhého meritórneho rozhodnutia v predmetnej veci, a to rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 91/2003-531 z 24. októbra 2016, teda v čase krátko po podaní ústavnej sťažnosti, čím tak bol ukončený stav právnej neistoty sťažovateľa (vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pozn.), a tým sa naplnil účel základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V naznačenom smere ústavný súd poukazuje aj

na znenie § 390 Civilného sporového poriadku, z ktorého vyplýva povinnosť odvolacieho súdu vo veci rozhodnúť s konečnou platnosťou, a to aj v prípade potreby nahradenia (rozumej zmeny) rozhodnutia okresného súdu odvolacím súdom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd návrhu nevyhovel.

S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. apríla 2017